

Raadsels rond oud oorlogsdrama Moddergat

Door Marius Dussel

PAESENS-MODDERGAT - Wie heeft in november 1944 verzetsman Piet Blom uit Drachten op het wad bij Moddergat vermoord? Einte Prins, oud-inwoner van Moddergat en schrijver van het boek 'De beide tsjerketuorkes', denkt het antwoord te weten. De zaak houdt de gemoederen in het voormalige vissersdorp al meer dan zestig jaar bezig.

De verwikkelingen rond de Amerikaanse piloten vormen een belangrijk hoofdstuk in het boek dat Prins vandaag presenteert tijdens de dorpsreünie dit weekeinde in het tweelingdorp. Prins verhaalt daarin over zijn jeugd in Paesens-Moddergat.

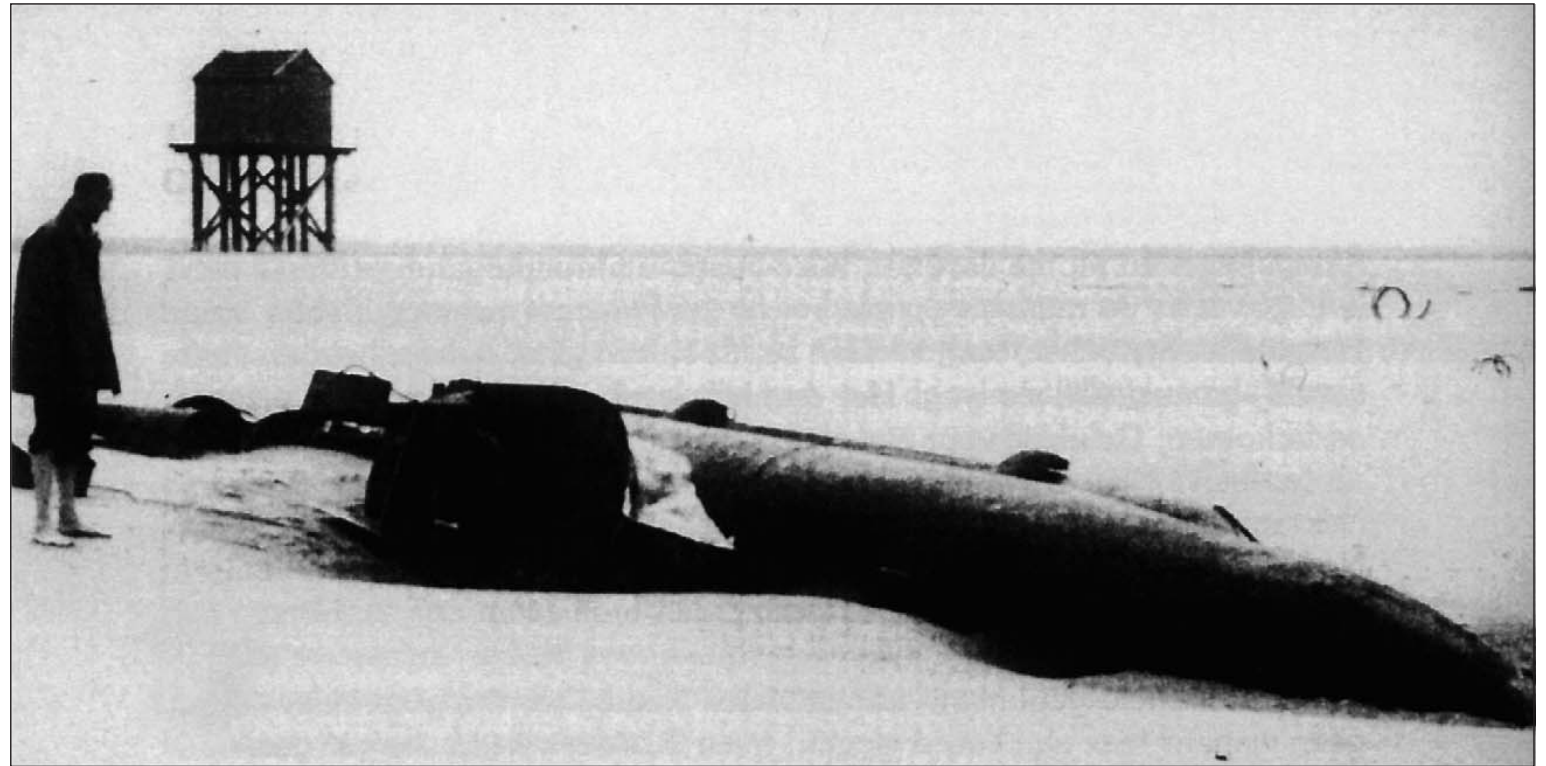
Ten tijde van de oorlog was de schrijver zelf nog een kleuter. Het verdrinken van een nestje jonge katten door een buurjongen was dan ook zijn meest traumatische belevenis uit die periode. De hoofdmoot van het boek bestaat dan ook uit informatie die hij verkreeg uit gesprekken met oudere inwoners.

De moord op Blom, die in het verzet bekend was onder de schuilnaam 'Sjors', volgde op een mislukte poging om hem samen met twee Amerikaanse piloten en een andere verzetsman naar Engeland te laten ontkomen. Vanaf een onderduikadres in Moddergat werd het viertal naar Engelsmanplaat gebracht, waar een Engelse boot hen zou oppikken.

Mede door een slechte voorbereiding mislukte deze operatie, concludeert Prins in het boek. De boot kwam nooit opdagen en na meer dan twee weken keerden de zwaar ondervoede en verzwakte mannen terug naar Moddergat.

Piet Blom besloot eerder dan de anderen lopend terug te keren om hulp te halen. Hij kwam echter nooit aan. In eerste instantie werd aangenomen dat hij tijdens de nachtelijke tocht over het wad was verdronken. Nadat twee maanden later zijn lichaam met een kogelwond aanspoelde, werd duidelijk dat de doodsoorzaak anders was.

Aanvankelijk werd de andere verzetstrijder in het gezelschap, ene 'Nico', een Rotterdammer over wie bij het verzet weinig bekend was, ver-

Twee Amerikaanse piloten en twee Nederlandse verzetsmensen wachtten in november 1944 twee weken op hun evacuatie in het reddingshuis op Engelsmanplaat, hier op een foto uit mei 1945. Op de voorgrond een aangespoelde Duitse mini-onderzeeër.

Foto uit 'De beide tsjerketuorkes'

dacht van de moord. De relatie tussen 'Sjors' en 'Nico' bekoelde ernstig tijdens het verblijf op het eiland. De twee botsten volgens een van de Amerikaanse piloten hard. Volgens Prins werd er binnen het verzet rekening mee gehouden dat Nico een Duitse infiltrant was.

Maar de waarheid blijkt anders. In 1984 bekende visserman Siep Visser uit Nes, die het drietal uiteindelijk weer naar de vaste wal bracht, tegenover oorlogskenner Jack Kooistra uit Leeuwarden de moord op zijn geweten te hebben. Prins

komt in het boek tot dezelfde conclusie.

Blijft een raadsel wat diens motief is geweest. Kooistra vermoedt dat het om een liquidatie ging in opdracht van het verzet. Want niet alleen van 'Nico' werd vermoed dat hij een dubbele pet droeg, ook Blom zou niet zuiver op de graat zijn.

Dat zou het antwoord kunnen zijn op de vraag die Prins in zijn boek stelt, namelijk waarom de Engelse boot nooit op is komen dagen. De slaande ruzie tussen beide verzetstrijders op de zandplaat ontstond nadat 'Sjors' met een 'knijpkat' lichtsignalen wilde beantwoorden die volgens

'Nico' afkomstig waren van een Duitse patrouille. Volgens Sjors waren ze afkomstig van de Engelse boot.

Uit onderzoek van Prins blijkt dat het nagenoeg uitgesloten is dat de codeboodschap, waarmee vanuit Engeland aangegeven zou worden dat de boot in aantocht was, is verstuurd. Ook valt niet meer na te gaan of er daadwerkelijk in de tweede helft van november 1944 een geallieerde boot in de nabijheid van Engelsmanplaat is geweest. Alleen gegevens waarbij vuurcontact met de vijand is geweest zijn bewaard gebleven.